

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

**Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::**

Pénz van bőven!

A ránk kényszerített háborúban azért küldtük sietve seregeinket határainkra, hogy védelmezzék meg hazánk földjét az ellenségek betöréseitől. És az Alföld sík rónáit, a Duna, Tisza, Maros vidékeit csakugyan nem taposta sem kozákló, sem oláhbocskor. Fiaink megőrizték minden gonosztól és a magyar föld viszont hálás lett oltalmazóihoz. Adott elég termést, hogy nemcsak magunknak, hanem velünk együtttharcoló szövetségeseinknek is jutott belőle. Isten segítségével most is kibírjuk az új termésig, ha most nyár elején nélkülözések közt is, mert már ilyenkor aratás előtt még békeidőn is fogytán vannak a készletek. A hálás magyar föld eltart bennünket.

És nemcsak a kenyérmagvával tart el, hanem ontotta és ontja dúsan a pénzmagot is. Amit az áldott föld terem, mindazt százféle módon és soha nem remélt magas árákért lehetett és lehet pénzzé tenni. Magyarország egész lakosságát, még pedig nemcsak a mezőgazdasággal foglalkozókat, hanem az iparos- és keres-

kedőosztályt is általában mindenkit voltaképpen a föld lát el mindennel, ami az életfentartáshoz és vagyongyűjtéshez szükséges.

A szántóvetőember ennek a hűséges földnek terméseit aratja, a bányász ennek kincsestárait aknázza ki, az iparos ennek nyerterményeit dolgozza fel, a kereskedő a föld hozadékait adja tovább, mindenki busás haszonnal. Még a készpénzből élő fogyasztóközönség is, az alapforrást tekintve, csak a jó áldott magyar földből kapja a fizetését. Mindenki a föld gyapját nyírja.

A háború remélhetőleg utolsó esztendejében fokozott mértékben kell tehát hálásnak lennünk a hazai föld iránt. Határait majd megvédik vitéz katonáink fegyverrel, vérrel, de nekünk itthonmaradottaknak is oltalmaznunk kell pénzzel, áldozatkészséggel. Mert igaza lehet az angol miniszter kérkedő szavának, hogy az nyeri meg a háborút, akinél az utolsó ezüstgolyó lesz. Mutassuk meg, hogy nálunk pénzből is több van, mint ellenségeinknél, mert az övéké külföldre vándorolt, a miénk itthon maradt. Az istenadta magyar föld a há-

ború alatt kévékben termette a pénzkalászokat is. Van pénz bőven! Némeleknél egész garmadákbán. Hát hozzá kell nyúlni a garmadákhöz és vinni sietve, elraktározni a hatodik hadikölcsönbe! Akinek csak egy marékkal termett, az is vigyen néhány szemet a haza oltárára, viszont-hálául a hűséges magyar föld iránt.

Taky József udv. tanácsos, Sárosvármegye alispánja, a hadikölcsön sikere érdekében a következő rendeletet adta ki a vármegye hivatalos lapjának mult heti számában:

„A világháború újabb megpróbáltatásokat hozott reánk. A legutóbbi hadikölcsönnél azt reméltük, hogy az lesz a legutolsó, de ellenségeink, dacára több ízben kifejezett békeajánlatunknak, melyekkel erőnk és legyőzhetetlenségünk tudatában a további megszárlásnak véget kívántunk vetni, a háborút tovább folytatják. Miután legnagyobb és legfontosabb érdekeink megvédéséről van szó, minden állampolgárnak első és főkötelessége a háború végső kifejlődésének ezen szakában erejét a legteljesebb mértékben megfeszítenie, hogy a békekötés országunkat mentől kedvezőbb anyagi és erkölcsi helyzetben érhesse, mert minél inkább meg tudjuk mutatni, hogy erőnk és bizalmunk még nincsen fogytán, annál kedvezőbb lesz helyzetünk, súlyosabb a szavunk a leszámolásnál. Ez a tényállás kétségtelenné teszi, hogy mindnyájunknak, de *elsősorban azoknak, akik hivatalos állásuknál vagy hivatásuknál fogva a népre köz-*

TÁRCA.

Egy régi gyűjtőívről.

Írta: dr. Horváth Ödön.

«1887. május 6.!» Budapest, 1917. május 6.

Ma reggel ennek a borzasztó napnak a szomorú emlékezetével lépek be dolgozószobámba és ülök írósztalom mellé!

«Eperjes! Nagykároly! Toroczkó!»... Ez a három városnév hangzik a lelkemben szüntelen!...

Régen volt!... Harminc éve!... S úgy él az emlékezetemben ma is, mintha csak tegnap történt volna!...

... Mintha messze távolból ijesztően hallanám mostan is a tűzharangok rémítő kongását! Mintha látnám a tündöklő napsütés mellett is vakítóan fel-felrobbanó hatalmas lángokat! Mintha mostan is itt fojtogatná mellemet a szörnnyű füstáradat, amelyet a száguldó szélvihar ragad magával, szerteszagotottnan!... S mintha most is meg-

megrázkódtatnák egész lelkemet azok a robajok, amelyeket az égő házak bedőlt falainak és lezuhanó cserépfedeleinek az aláomlásai okoznak!...

Mintha itt égne, a füsttől és forróságtól gyuladt szememben, egy fájó könnyű ma is, mindazért a mérhetlen pusztulásért, amelyet ősi városunkban ez a végigélt végítélet, ez a feledhetetlenül szörnnyű pár óra okozott!... S mintha itt rezegne fájó szívemnek húrjain ma is az a gyönyörű költemény, amellyel jó Csengey Gusztáv kedves barátunk és kedves költőnk akkor is olyan megkapóan tudott felizzgult lelkünkhöz szólani, hogy:

«... Ropog a tűz a nyargaló viharral,
 Belésikolt a rémes fájdalom, —
 S a kedves város, századoknak éke,
 Egy ó iási füstölgő halom!...
 Oh, aki járt e pokol cháoszában,
 A könnye csordult, szive elszorult!...
 Tavasz-virulás szénné feketedve!
 Főltte némán leng, borong a mult!...»

Nem, nem!... Érzem, hogy ma csak ezeknek az emlékeknek fog kelleni élnem, egész napomon!...

Pedig jó volna lázasan dolgoznom tovább azon a sok-sok régi íráson, amelyek már hónapok óta foglalkoztatnak! Amelyek itt hevernek dolgozószobám minden bútordarabján szertesztét! Azon a sok-sok felnyitogatott dohos fóliánson, amelyeket a könyvtáraknak elfeledett poros polcrairól annyi utánjárással tudtam megszerezni! Azokon az elsárgult, elrongyolódott leveleken, amelyek lapjairól rég elporladt nemes sziveknek mintha még ma is a dobbanásait, a sóhajtásait lehetne hallani! Azokon az érdekesebbnél érdekesebb adatokon, amelyek — az egyre kiterjedtebb levelezésekben — nemcsak a haza különféle városaiból, hanem Jénából, Bécsből, Krakóból, Lembergől, Lublinból egyre jelentékenyebb számmal jönnek kezemhez, hogy azokból, készülő nagy életrajzi munkámban, az általános emberi művelődés egy kiválóan nemes alakját, vármegyénk nemes szülöttét s az egykori nagy lembergi püspököt: Bredeczky Sámuel varázsolhassam lelki-szemeink elé!

Előveszem a Krayzell-családnak nagy ládányi

**CSEMEGÉK, CUKORKÁK
 LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

**BODEGA
 FŐUTCA : TELEFON
 46. SZ. : 162. SZ.**

vetlenül gyakorolnak befolyást, elsőrangú hazafias kötelességünk, hogy ez újabb, immár *hatodik hadikölcsönnek sikerét* teljes erővel mozdítsuk elő. Az előző hadikölcsön jegyzésénél közönségünk a hazafias lelkesedésnek oly felemelő példát mutatta, hogy abban sem szabad kételkednünk, hogy az állam újabb kérés-zavát is megértik s annak eleget tesznek, mindazonáltal szükségesnek és fontosnak tartom, hogy az értelmiség a jelen alkalommal még jobban összefogjon s a cél érdekében még nagyobb buzgalommal, egyetértéssel és szervezethez való munkával, mindenkinél ki legyen jelölve a feladata, hogy közönségünk közül egy se maradjon felvilágosítás nélkül és lelkesítés s a közvetlen érintkezésnek azon befolyása nélkül, mely ily mozgalmaknál a legfontosabb.

Fölkérem elsősorban a hét járás főszolgabíróját és a három sz. kir. város polgármesterét, hogy a hadikölcsön sikere érdekében lehetőleg személyesen szervezzék és vezessék a mozgalmat s különösen a főszolgabírák az értelmiségnek lehetőleg minden egyes tagjával s a népvetéseivel személyesen érintkezzenek s ha lehetséges, a hadikölcsön érdekében körönlétező tartandó *értékesítéseket* személyesen vezessék s a mozgalom tervét a helyi tényezőkkel egyetértéssel állapítsák meg és vezessék be. Ugyancsak a legbehatóbb közreműködésre kérem föl a közönségi- és körjegyzőket s a helyi értelmiség egyéb tagjait, különösen a lelkeskedő papságot és tanítókat.

Az elsőfokú hatóságok f. évi *július hó 1-jéig* tegyenek hozzá jelentést a hadikölcsön-jegyzés lefolyásáról, a főszolgabírák közönségenként tüntetve föl az elért eredményeket. A jelentésekben közöljék velem azok neveit is, akik a mozgalom sikerének érdekében a legbehatóbban működtek közre.

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

Asárosi orosz betörés története, a megszállott községeket feltüntető térképmelléklettel. ... Irta *Dvortsák Győző*.

Kapható a Kósch Árpád írószere- és a Stehr-féle könyvkereskedésben 1 K. 80, vidékre 1 90 f.-ért.

A kiállítás házi-hangversenyei.

Kiállításunk házi-hangversenyeinek ismertetését folytatva örömmel lajstromozzuk el a f. hó 12-iki koncertünket. Ez alkalommal városunk társadalmának két rokonszenves alakja, Putschalko Marianna és Pál Margit úrihölgyek, zongorán, illetőleg hegedűn előkelően értékes muzsikát mutattak be. Műsorunk szavaiati számát, a szereplésre felkért dr. Kelemen Béláné úriasszony-nak közbejött betegsége miatt, május 24-iki hangversenyünk műsorába illesztettük.

Május 15-ikén kassai vendégünk, Zádor Dezső főhadnagy, operaeékes gyönyörű Schubert-dalokat adott elő, dr. Hercz Ottó kíséretével. Műsorán szerepeltek a *«Der Wanderer»*, *«Heidenröslein»*, *«Ungeduld»*, *«Der Leiermann»*, *«Forelle»*, *«Wohin»*. Zádor Dezső egészen sajátos egyéni felfogást visz bele a dalok előadásába s ezen szereplésénél megmutatta, hogy az ő drámai karakterű hangját mennyire tudja a Schubert-dalok lírai poéziséhez alkalmazni. Különösen szépek voltak e dalok ott, ahol a balladai drámaiság a szavaló éneklést megengedte.

Kísérője, Hercz Ottó külön is játszott. A nála ismert rutinnal és átértéssel adott elő három lengyel Chopin-dalt Liszt átíratában.

A nagyszámú közönség, amelynek soraiban több abaúji előkelő vendéget is tisztelhetünk, a jótékony művészeket zajos ünneplésben részesítette.

Igen kedves emlékü marad kiállításunkkal együtt a május 16-iki házi-hangversenyünk is. Ez alkalommal ifjú erők hozták meg áldozatukat a hősök tervbevett emlékművének. Vilecz Mihály tartalmas zongorajátéka, Szengyörgyi Lili bájos szavaiata, Keil Elza briliáns hegedűlése s Bergmann Regina diszkrét és izlésees zongorakisérete, mind-mind annyi nemes ambiciót, oly meleg s közvetlen lelket sugároztattak, hogy a nagyszámú közönség tetszése a folytonos újrázással szinte megkettőztette a hangverseny egész programját. A kedves ifjú szereplők pedig engedve az óhajnak, egész az elfáradásig, szeretetreméltó készséggel léptek ismételt és ismételt vissza az emelvényre, hogy a hallgatók zajos tetszésnyilvánításai közepette ragyogtassák elismeréseméltó, komoly és értékes tudásukat.

További zenei műsorunk:

Május 19-ikén, szombaton d. u. 5 órakor tartott házi-hangversenynek műsora: 1. Schumann: *«Du bist wie eine Blume»*; Schubert: *«Der Neugierige»*; Schubert: *«Wiegenlied»*; Éneklő Baán Achillesné szül. Berthóty Gizella úrnő, a m. kir. Operaház tagja, László Lajos úr zongorakisérete mellett. 2. Bortkiewicz: *«Prelude»*; Chopin: *«Impromptu»*. Zongorán játsza Wohánerné Hoffmann Olga úrnő. 3. Verdi: *«Nagy ária a «Traviata» operából»* Éneklő Baán Achillesné sz. Berthóty Gizella úrnő, a m. kir. Operaház tagja, László Lajos úr zongorakisérete mellett. 4. Szavaiat. Előadja Rosenfeld Alice úrleány. 5. Kacsóh: *«Késő ős van»*; Dienz: *«Liliomszál»*; Székács: *«Tilalom»*. Éneklő Baán Achillesné sz. Berthóty Gizella úrnő, a m. kir. Operaház tagja, László Lajos úr zongorakisérete mellett.

Május 20-ikán, vasárnap 1/2 12—1/2 1-igtérzene.

Május 21-ikén, hétfőn d. u. 5 órakor katonai vonóshangverseny.

Május 22-ikén, kedden d. u. 5 órakor a vakok eperjesi intézetének hangversenye a következő műsossal: 1. Mendelssohn: *«Motetta»*. Éneklő az eperjesi intézet énekkara. 2. Petőfi Sándor: *«A király esküje»*. Szavaiata Csermák András, az eperjesi intézet növendéke. 3. Händel: *«Largo»*; Schubert: *«Te vagy a csend»*. Éneklő Putnóczky Mária, a Vakokat Gyámolóó Orsz. Egylet budapesti intézetének tagja. Zongorán kíséri Lumpe Gizella (vak) énektanárnő. 4. Arany János: *«Koldus-ének»*. Szavaiata Balkay Géza, az eperjesi intézet tagja. 5. Lumpe Gizella, a Vakok Gyámolóó Orsz. Egylet budapesti intézete énektanárnőjének énekszámja. Zongorán kíséri Moyzes Miklós zenetanár. 6. Paulus Chalf: *«Norvég dal»*. Éneklő az eperjesi intézet énekkara.

Május 23-ikán, szerdán d. u. 5 órakor katonai vonóshangverseny.

A május 24-iki (csütörtök) házi-hangversenyünk műsora: 1. Quartett. Előadja Kuhn László karmester vezetésével a 34-es zenekar néhány tagja. 2. Gyóni Géza: *«Levél Szibériából»*; Kiss József: *«E bujdosott»*; Emőd Tamás: *«Ha majd egyszer mindenki visszajön»*. Szavaiata dr. Kelemen Béláné. 3. a) Robert Franz: *«Im Herbste»*; b) Schumann: *«Imádott drága gyűrt»*; c) Eugen Hildach: *«Mein Liebster ist ein Walzer»*. Éneklő Mikó Mária úrleány. Zongorán kíséri Hemerka Gyula úr.

Május 25-ikén, pénteken d. u. 5 órakor katonai vonóshangverseny.

irataiból a felső csomagot. Gondosan át vannak kötve és rendezve vannak az abban foglalt régi levelek és irományok. A takarópapírra az ezeket rendezőnek keze szabályos, szép kerekded betűkkel ezt a szót írta fel: *«Vegyesek»*...

Ez az iratokat rendező kéz!... Ez is ott porladozik már a csendes eperjesi temetőben!... Áldott s áldó kéz volt ez is!... Csak jót tett mindenkivel! Becsülettel végezett el minden reábizott munkát! S baráti szorítását el nem feledheti soha senki, akinek abban valaha része volt!... Társadalmi és közéletünknek kiválóan művelt sokrabeccsült tagja volt ő! A jó öreg: Vilecz Kamill! Áldás legyen nyugvó porain is!...

A felbontott csomag legtejejen egy sárgult, merített papíron írott, gondosan összehajtott nagy ív! Címe: *«A résztvevő emberbarátokhoz»*.

1788. október hó 16-ik napján, Bécsben kelt a régi írás. Scheidlin József és Loitsch Keresztély Henrik írták volt alá.

A német nyelven szerkesztett és gondosan leírt felhívás — amint ez azonnal szemünkbe

ötlik — egy régi gyűjtőív, amelyben annak kibocsátói jószívű adományokat kérnek a jószívű emberektől!

De vajon milyen célra? ... Mi lehet az oka annak, hogy ez a Bécsben kelt gyűjtőív itt van egy régi eperjesi családnak családi-iratai között? Olvassuk csak!

«Mint tudva van — így kezdődik a gyűjtőív szövege — Eperjes városa, Felső-Magyarországon, ez évnek nyarán, egy szerencsétlen tűzvész következtében a lángok martaléka lett. Az elhamvasztott épületek romjai alatt ott van az evangélikus templom és iskolaépület is eltemetve, amelyeket ottani ágostai hitvallású evangélikus rokonaink csak kevéssel ezelőtt, inségesen, állíthattak helyre istentisztelet céljaira! ...

Elmondja azután a felhívás, hogy a szerencsétlenül jártaknak az állapota olyan szomorú, hogy ennek benső, igaz sajnálatra kell indítania minden olyan szívet, amely a résztvevő érzésre képes! Hiszen ez alkalommal a legtöbbben csaknem minden vagyonukat elveszítették, és sok

család a virágzó jólétnek boldogságából egyszerre a szűkségnek, a nélkülözésnek az örvényébe süllyedt alá. Sokkal szegényebbek és vagyontalanabbak lettek, semhogy ők maguk segíthetnének magukon! S annál kevésbbé lehetnek képesek arra, hogy templomukat és iskolájukat a romok alól kiszabadíthassák és azt valamely módon ismét használhatóvá tegyék. Alulírottak ezért az itteni — t. i. a bécsi — egyházközségnek nevében fordulnak mindazokhoz, akiknek Istennek az ő templomában való közös tisztelete és az oly gyógyító erejű, mint amilyen szükséges tanítás a templomokban és az iskolákban szívükön fekszik, hogy a jótévő szeretetet az ő szerencsétlen embertársaik irányában gyakorolják! Kérik, hogy a szerencsétlenül jártakat templomuk és iskolájuk újjáépítését célzó törekvésben, jótékony adományaikkal, tehetségük szerint támogassák és ezt a tervüket «titkon» megkönnyíteni igyekezzenek! ...

«Engedjék — így végződik a lelkes felhívás —, hogy mi a jó Istennek, aki bennünket eddig

Május 26-ikán nyitunkon Moyzes János úr szerepe zongorán előadja 1. a) Schumann *«Frühlingsrausche»*. Szavaiata K. Moyzes Miklós. a) Schubert: *«A Erkennen»*; c) B. Káldy: *«Csalogán»*. Miklós tanár.

Május 27-ikén, 1/2 1-igtérzene.

Május 28-ikán térzene.

Május 29-ikén hangversenyünk. 1. Pál Margit hegedűn gordonkajátéka a) Richard Wagner *«Tannhäuser»* op. *«Bakagyerek hazatér»*.

Május 30-ikán t.

Reményünk van, hogy csütörtökön Zádor bennünket művészi

A június 2-iki műsorára sikerült úrnőt éneklő s játékkal.

Hadiárvák. Rokk

A sárosvármén vára az eperjesi k. vármegye gyámpe a következő ador. A már nyugtázott Dr. Piller Dezső szolgabíró káv. Fekete Béla leme. Hudák György Kovács József n. kávéelosztás fe. Stefkó Nándor jegyző beküld. A Bártfai Kath. szerkesztőség.

A fentebb fe nyugtázom. Egy zóknak és gyűjt. sikeres fáradozás — hálás köszönet Eperjes, 1917. máj.

az ily nehéz megóvott és a mie számunkra megta háladatosságunk Engedjék, hogy részét, amelyet Ő nevének nagy nak ajánlhassuk! egy oly erényt g vallásunk annyir minden jóknak bizonyonnyal a legd megkoronázni! .. nemesen gondolk nem kéri hiába. Az ívet kibő következnek a jó nyok feljegyzése

Vége

A Fischer-féle a FISCHER központi el

ÓVÁS!

Rájöttem, hogy az általam gyártott

„MODIANO-CLUBSPECIALITE”-szivarkahüvelynek

utánzatai vannak forgalomban, amelyek ellen egyedül védelem a védjegy és aláírásom pontos megfigyelése.

A védjegy.

Május 26-ikán, szombaton, házihangversenyünkön Moyzes Miklósné úrnő és Csátary János úr szerepelnek. Műsor: Csátary János úr zongorán előadja a következő zeneműveket: 1. a) Schumann: «Aufschwung»; b) Sinding: «Frühlingsrauschen». 2. Erdős Renée: «Májusi éj». Szavalja Kirchmayer Vilmosné úrnő. 3. Moyzes Miklósné a következő dalműveket éneкли: a) Schubert: «A vándor»; b) Loewe: «Das Erkennen»; c) Brahms: «O müsst ich...»; d) Káldy: «Csalogánydal». Zongorán kíséri Moyzes Miklós tanár.

Május 27-ikén, pünkösdvasárnap d. e. 1/2 12-től 1/2 1-ig térszene.

Május 28-ikán, hétfőn d. e. 1/2 12-től 1/2 1-ig térszene.

Május 29-ikén, kedden d. u. 5 órakor házi hangversenyünknek a következő műsora lesz: 1. Pál Margit hegedűjátéka. 2. Szemere Márton úr gordonkajátéka. 3. Hemerka Gyula úr éneke; a) Richard Wagner: «Phantasie Wolframs» a «Tannhäuser» operából; b) Magyar dalok: «Bakagyerek hazaballag», «Az iskola udvarában».

Május 30-ikán tombola a kiállítás helyiségében.

Reményünk van reá, hogy május 31-ikén, csütörtökön Zádor Dezső úr ismét gyönyörködött bennünket művészi énekével.

A június 2-iki (szombat) záróhangversenyünk műsorára sikerült megnyernünk Bánó Aladárné úrnőt énekkel s Hercz Ottó urat solozongorajátékkal.

Hadiárvák. Rokkant katonák. Hősök emléke.

A sárosvármegyei hadiárvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1917. május 15-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	.. K. 40,430-08
Dr. Piller Dezső lemeszi járási főszolgabíró kávékiosztás fölősege	42-
Fekete Béla lemeszi szolgabíró útján	
Hudák Györgyné hűvészi lakos ..	5-
Kovács József monyházi körjegyző kávéelosztás feleslege címén ..	6-
Stefkó Nándor sebeskellemesi körjegyző beküld ..	10-
A Bártfai Kath. Egyházi Tudósító szerkesztőségének gyűjtése ..	5-
Összesen:	K. 40,498-08

A fentebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt *adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért* — a hadiárvák nevében — hálás köszönetet mondok.

Eperjes, 1917. május 15. DR. MÁRIÁSSY BÉLA s. k.,
Sárosvárm. árvaszékekének elnöke.

az ily nehéz megpróbáltatásoktól kegyesen megóvott és a mieinknek a bírását és élvezését számunkra megtartotta, ezzel a támogatásunkkal háládatosságunknak méltó áldozatát nyújthassuk! Engedjék, hogy mi az isteni áldásnak egy részét, amelyet az ő kezéből nyerhettünk, az Ő nevének nagyobb tiszteletére, embertársainknak ajánlhassuk! Engedjék, hogy tele szívvel egy oly erényt gyakorolhassunk, amelyet a mi vallásunk annyira sokra becsül és amelyet a minden jóknak legmagasabb Megjutalmazója bizonyonnyal a legdicsőbb érdemekkel fog majdan megkoronázni!... Alulírottak azt remélik, hogy nemesen gondolkodó evangélikus polgártársaikat nem kéri hiába!...

Az ívet kibocsátóknak az aláírása után következnek a jótékony célra szolgáló adományok feljegyzései, és pedig összesen 353 frt

Az eperjesi hadiárvák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:	
Krámer Henrik ..	5-
Mikolík István ..	8-
Összesen ..	13-
Régebbi gyűjtésünk ..	21,700-34
A gyűjtés eredménye tehát 1917. május 19-ikén ..	21,713-34

b) az EPERJESI LAPOK útján:
Miskolczi Iris Lorm .. 5-64
Midőn ez adományokért az árvák nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesszívű, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azoknak árváiról, akik érettségük is meghaltak, méltóan gondoskodhassunk. Adományokat úgy a városi pénztár, mint az EPERJESI LAPOK szerkesztősége készséggel elfogad és e helyen nyugtáz.

Eperjes, 1917. május 19. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi rokkant katonák alapjára az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:	
Krámer Henrik ..	5-
Régebbi gyűjtésünk ..	2875-19
A gyűjtés eredménye május 19-ikén	2880-19

Midőn ez adományért a rokkant hősök nevében a leghálásabb köszönetnek adok kifejezést, arra kérem városunk nemesen gondolkodó, áldozatra kész közönségét, méltóztassék újabb adományokkal lehetővé tenni, hogy azokról a rokkant hősökről, akik érettségük is szenvedtek, méltóképpen gondoskodhassunk.

Eperjes, 1917. május 19. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

Az eperjesi hősök emlékére az elmúlt héten a következő adományok érkeztek:

a) a városi pénztár útján:	
Orosz Kálmánné 110	Klapkó István 30
Szabó Lajos 150	Borták Mihály 20
Szabó János 20	Ferencz András 20
Ungvári Mihályné 80	Orosz András 40
Burián Pálné 50	Molnár János 20
Zalka Józsefné 60	Nagy Plaheta János 30
Sztrahala Gusztáv 10	Molnár János 20
Tomely Mihály 40	Tomely András 50
Borták János 30	Lengyel Imre 50
Ferencz András 10	Nagy András 10
Tomely János 20	Kulik József 20
Orosz János 20	Összesen 910
Régebbi gyűjtésünk ..	47,489 kor. 14 fill.

A gyűjtés eredménye 1917. május 19-ikén .. 48,399 kor. 14 fill.
Eperjes, 1917. május 19. FARAGÓ JÓZSEF,
kir. tan., polgárm.

32 kr.-nyi eredménnyel; azonban — sajnos! — a nevek egészben kiírva sehol sem olvashatók, hanem csak néhány betűvel való rövidítés jelzi azokat mindenütt. Mintha csakugyan csupán «titokban» akarták volna jótékonyaságukat gyakorolni, hogy azt meg ne tudhassa senki sem. A rövidítésekből is azonban ki tudok olvasni néhány családnevet, akiknek kézírását ebből az időből, egyéb írásokból is már láthattam és megismerhettem. Így látom például, hogy a legtöbb — és pedig rendszeren aranyban álló — adományt jegyző egyének nevei között ott vannak az Engel, Hornbostel, Scheidlin, Teuerlei és Thoman családok nevei is. Tehát éppen azok, akik évek mulva, mikor Bredeczky Sámuel, lelkes és vallásantó minőségben Sopronból Bécsbe került, a derék magyar ifjúnak olyan nemesszívű támogatói voltak!

Az Eperjesi Kereskedők Társulata által létesített *hadi-alapra* az elmúlt héten a következő adomány érkezett:

Glasner Mór ..	100-
Eddigi gyűjtésünk ..	1062-24
Összesen ..	1162-24

Eperjes, 1917. május 19. HOLÉNIA BÉLA,
elnök.

HIREK.

Idő-utak.

Jöttek sokan és jönnek ezután is.
Ó mennyit ragad el az idő szája!...
Akik voltak, a bús homályba tűntek,
Mint ősszel a fák elvérző koronája.

Virág hervad, a szikra porrá válik;
A vasat rozsdá, a fát szű emészti.
Patina száll a bronz edény falára:
Az emléket a *mult* karja beczi.

S jönnek eszmék, arany-rámás remények,
Melyek folyvást incselkedőn haladnak.
És meg nem állnak, és soha le nem hullnak
Nem a multba, a *jövöbe* szaladnak.

És ott, ahol a két út egybe-szakad,
Felen bámul ki könnyes otthonából;
Ki minden tűnést lágy ujjal koszorúgat,
És minden várást a hit tejével ápol.

Marencsin Zoltán

Báró Ghillány Imre kitüntetése. A király báró Ghillány Imre v. b. t. t., földművelésügyi miniszternek a Vöröskereszt érdemszillagját a hadiékítménnyel adományozta.

Személyi hírek. A mult héten *Festl* Lehel altábornagy, a kassai honv.-kerület parancsnoka, *Mesztics* János ezredes, *Pulsoky* Garibaldi a Ksod. vezérigazgatója tartózkodtak városunkban, hogy meglátogassák a sárosvármegyei hadi-emlék- és műkiállítást.

Arany-ünnepély. Az eperjesi ág. h. ev. koll. tanítóképző Arany János születésének 100-ik évfordulója alkalmából *május 20-ikán*, vasárnap d. e. 9 órakor az *intézet zenetermében* Arany-ünnepélyt rendez. Az ünnepély műsora: 1. Himnusz. 2. «A gyermek és szívárvány», írta Arany János, szavalja Riszdorfer Ödön I. éves növ. 3. Arany János költészetének nevelő hatásáról felolvas Lehoczky Egyed tanár. 4. «Rachel siralma», írta Arany János, szavalja Demeter Pál II. éves növ., harmoniumon kíséri Zathureczky Dezső III. éves növ. 5. Szózat.

Íme!... Így kerül éppen a szomorú tűzesetre való visszaemlékezés napján kezembe egy 130-esztendő régi elfakult frás, amely ugyan-csak ezt az ősi városunkat ért nagy pusztulásra és arra is emlékeztet, amit az előbbiekben idézett szép költemény további folyamán — most is ifjülelkű költőnk olyan megvigasztalóan énekel, hogy:

«De im' a földön láng gyűlad ki újra,
S mint égi napfény: életet fakaszt!...»

Adja a Mindenható, hogy az előbbi tisztító lángból minél kevesebben, ellenben az utóbbi építő, segítő, életet fakasztó lángból — amely Sárosvármegyénk és ősi Eperjesünk fiainak és leányainak jó szívét annyi boldogító melegséggel és világozással tölti szakadatlanul — minél jobban lehessen részünk ezentúl, az idők végételenében!

Vége a kávéhiánynak!!

A Fischer-féle Folyékony pótkávé kapható nagyban a FISCHER-féle FOLYÉKONY PÓTKÁVÉ R.-T. központi eladási irodájában: Budapest, I., Átlós-út 22-24-26-28.

Fischer-féle pótkávé

és édesítse meg egy kocka cukorral. Kitűnő ízű, tápláló reggelihez jut és a cukorral is takarékoskodott. ::

Telefon: 10-22.

Kicsinyben minden jobb fűszerkereskedésben. :

A sárosvármegyei hadiemlék- és műkiállítás intézősége e napokban nagy tombolajátékot rendez pompás nyereménytárgyakkal. Előre is felhívjuk erre Olvasóink figyelmét.

Kitüntetett hősök. A király *Táborcsky* László századost, a 67. gy-ezred pótzászlóaljának jelenlegi parancsnokát az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a vaskorona-rend III. osztályával tüntette ki a hadiékítménnyel és a kardokkal. A vitéz százados közel két évet töltött a harctéren. Már 1914. novemberében megkapta a katonai érdemkereszt III. osztályát, mihez hamarosan a bronz és az ezüst signum laudis, továbbá a hadsereg főparancsnokság elismerő dicsérete járultak.

A király elrendelte, hogy a legfelső dicséző elismerés újólag, a kardok egyidejű adományozása mellett, tudtul adassék *Issekutz* Jenő cs. és kir. 67. gyalogezredbeli őrnagynak;

a legfelső dicséző elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék *Bauer* Hugó cs. és kir. 67. gyalogezredbeli tart. hadnagynak.

Új alapító-tagok. Dr. *Vojtovich* József és *Bielek* László 200 kor.-val a Széchenyi-kör alapítótagjai sorába léptek. A nagylelkű alapítványért hálás köszönetet mond a *Kör* elnöksége.

A visszamaradt idényjegyek. A sárosvármegyei hadiemlék- és műkiállítás intézősége közlése, hogy a visszamaradt idényjegyek 10 korona árban kaphatók Kósch Árpád cégnél és a pénztárnál. Ezek az idényjegyek is érvényesek minden házi-hangversenyre.

Elvittek egy régi harangot. Sós gyülvész érte az a sors, hogy hadi célra május 15-ikén egy 1454-ből (egyezernégyszázötvennégyből) való harangját kellett elvesztenie. Pedig ezen legnagyobb harangján kívül van a községnek még két kisebb harangja. Az egyiket *Wierd* György öntötte Eperjesen 1644-ben. Bár ez is felmentendő a felsőbb intézkedések értelmében, mivel 1700. előtt volt öntve, mégis hamarabb beletöröttünk volna szükség esetén ennek elvesztésébe, mint amazéba, amellyel megyénk egyik legrégebbi harangja esett áldozatul. Azt hisszük, hogy a miniszteri intézkedések gondosabban volnának végrehajtandók. Vigyenek el más községekből fiatalabb harangokat, az 1700. előtt öntötteket hagyják meg! Igen helyénvaló, üdvös dolog lenne a szóban forgó elrekvirált és teljesen sértetlen állapotban elszállított harangot rendeltetési helyére, Sós gyülvészre mielőbb visszazáraztatni és mint becses történeti ereklyét továbbra is megtartani. Latin felirata magyarul így hangzik: Szent Zsófia könyörögj érettünk.

Dr. *Janicsek* József.

Hadjótékonycélú előadás. Az eperjesi ág. h. ev. polg. leányiskola május 25-ikén d. u. 5 órakor és 26-ikán d. u. 3 órakor a Kollégium dísztermében a hadiözvegyek és -árvák alapja javára előadást rendez. Szavaltatokon és zongoraszámokon kívül előadásra kerül *Tordai* Grail Erzsébet «Tisztelet a hősöknek» c. allegorikus képe. Belépődíj: földszinti ülőhely 1 kor., állóhely 50 fill. A jótékony célra való tekintettel a felülírtékek köszönettel fogadtatnak. A jegyek mindkét előadásra előre válthatók *Pálesch* Árpád úr üzletében és az előadás előtt a pénztárnál.

Pályázat. Sárosvármegye törvényhatósága az üresedésben lévő lemeszi útibiztosi állásra pályázatot hirdet. Pályázati határidő június 15. A kérvények Sárosvárm. főispánjához címzendők s az alispánnál adandók be.

Tanítóváltás. A komlóskeresztesi ág. h. ev. elemi iskolánál üresedésben volt tanítói állásra *Thomass* Lajos tanító választatott meg, aki az állást a múlt hó folyamán elfoglalta.

Jönnek a művészek! Pár nap óta az a hír jár a városban, hogy mégis eljönnek a művészek Kassáról hozzánk. Mi tagadás, nagyon megörültünk, hiszen reánk fér egy kis szórakozás; azonban megtudtuk, hogy nem így áll a dolog, hanem a budapesti *Royal-orfeum*, *Medgyaszay-kabaré* és a *Kristálypalota művészei* érkeznek két napra vendégszerelpelni. Ezt is örömmel fogadjuk, mert így tényleg alkalmunk fog nyíltni az igazi és hamisítatlan kabarét megismerni. Az előadások nivósságát garantálja az is, hogy a teljes társulatot *Arányi*, színházi impreszárió vezeti, akinek neve garancia arra nézve, hogy igazi művészeket kapunk. A társulatnak egy utólérhetetlen szenzációja is van: egy csodálatos táncművész, aki *Ronetti* néven hódítja meg a közönséget Budapesten. Klasszisa felér a világhírű *Desmond* Olgáéval. Mint tudomásunkra jutott, *Mály* Gerő, az *Apollo-kabaré* művésze az összes fellépők által előadandó énekszámokat scenirozni is fogja. A hölgyművésznők közül egyelőre *Batizfalvy* Olga, a *Kristálypalota* művésznője és *Dóri* Giza, a legbájosabb szubrett, a temesvári színház primadonnája is fellép. S így az előjelekből már most is nagy érdeklődésre számíthatnak. Mindenesetre emelni fogja az előadások nivóját az is, hogy a városi színházban lesznek megtartva május 28. és 29-ikén, hétfőn és kedden.

Nyugdíjazás és elismerés. A m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszter *Köhler* József tótsóvári áll. el. isk. igazgatótanítót saját kérésére, 40 évet meghaladó szolgálatára való tekintettel, a f. évi szeptember 1-jétől évi 3400 kor. nyugdíjjal végleg nyugdíjba helyezte és ezúttal neki a népnevelés terén ezen hosszú időn át buzgón teljesített eredményes működéséért a vármegyei kir. tanfelügyelő útján elismerését fejezte ki.

Életmentő diák. Május 14-ikén történt, *Freiberger* Leo eperjesi kereskedő 4-éves kis fia az özv. *Groszmann* Mórné tulajdonát képező, vásártéren levő vendéglő elsőemeleti éttermében játszadozott. Majd felkúszott az ablakra s le akart ereszkedni. Úgy látszik akkor észrevette, hogy nagy mélység van alatta s göröcsösen kapaszkodott az ablakráamába. Visszahúzódnai az ablakba azonban már nem volt ereje. Az ablakban függő gyermeket észrevette ifj. *Huszár* József koll. gimn. VI. oszt. tanuló s hirtelen elhatározással felfutott az étterembe s a csöppséget megfogta megmerevedett karjánál s megmentette a biztos haláltól.

Két év múltán. *Szeccsujszky* János banktisztviselő, *Benczúr* Róza férje még 1915. év júniusában a Szan-menti csatákban nyomtalanul eltűnt. Utolsó levele június 5-ikéről kelt. Azóta hiába várta aggódó felesége. Reménytelen állapotában ez év április 25-ikén lapot hozott a posta, kétségtelen bizonyítékául annak, hogy a rég meggyászolt, megsiratott férj mint orosz hadifogoly, fogságából sokszor írt, de egyetlen lapja sem érkezett haza.

Iskolai butorbeszerzési költség engedélyezése. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a tótsóvári áll. el. iskola részére bérbevett két új tanterembe a szükséges butorzat beszerzésére 811 koronát engedélyezett.

Jótékonycélú gyűjtés. *Mikó* István sárosbogyáni áll. el. isk. tanító 150 koronát adott át a kir. tanfelügyelőségnek többféle alkalmi jótékony célra. Nevezett tanítónak ily jelentékeny összegnek egybehozása és jótékony célokra való juttatása mindenesetre méltó az elismerésre.

A Katona-otthon a pünkösdi ünnepek alkalmával szeretetvendégséget rendez látogatói számára, mely alkalomra adományokat hálás köszönettel fogad.

Tanonciskolai tanulók jutalmazása. A vall.- és közokt.-ü. miniszter az eperjesi és a kisszebeni iparostanonciskoláknál a pontos iskolalátogatásban kitűnt, szorgalmas, jómagaviseletű és kiváló tanulmányi eredményt felmutató egy-egy tanuló megjutalmazására 50—50 koronát engedélyezett. A jutalomdíj megítélésénél a miniszter általában a tanulóknak egész iskolalátogatási ideje alatt tanúsított viseletét és tanulmányi eredményét kívánja mérlegelni azzal, hogy elsősorban oly tanulók veendőek figyelembe, akik felszabadulás előtt állanak. Irányadónak kívánja tekinteni a miniszter, hogy az 50 koronás jutalmat egy tanuló kapja, azonban a kir. tanfelügyelőt felhatalmazta, hogy a jutalomdíjat a tantestület javaslatára két részre is osztassa. A jutalom kiosztásának megfelelő iskolai ünnepség keretében, a tanév befejeztével kell megtörténnie, mely alkalomra az iskolafentartó, az ipariskolai bizottság és iparhatóság külön is meghívandó s az igazgató vagy a tantestület egyik tagja méltatja az ipar közgazdasági jelentőségét és az iparosnemzedékre váró feladatokat, a tanulókat az erkölcsösség, munka, hazaszeretet gyakorlására buzdítva. A miniszter egyben kijelentette, hogy amely iskola működését nem szabályszerűen a tanév végén, hanem idő előtt beszünteti, az a jutalom kiutalásánál figyelembe nem jöhet.

A sajt és juhtúró forgalmának szabályozása és legmagasabb ára. Az Orsz. Közélelmezési Hivatal elnöke 39,000—1917. sz. alatt rendeletet adott ki a tehéntejből készült sajtok, valamint a juhtejből készült túrófélék forgalombahozatalának és legmagasabb árának szabályozása tárgyában. A rendelet kimerítő felsorolását tartalmazza azoknak a tejtermékeknek (sajtok, túrók), melyeket készíteni és forgalombahozni szabad. Eszerint tehéntejből készíthető; félkövér keménysajt, sovány keménysajt és pogácsasajt (kvárgli); juhtejből: juhgomolya, kevertgomolya (I. és II. rendű) juhtúró, lipói, székelystb. túró, (I. és II. rendű) soványtúró és kemény juhsajt. Az egyes készítmények maximális ára külön-külön van meghatározva. Végül határozmányokat közöl a rendelet az elnevezésekre, a gyártás engedélyezésére s a kihágások megtorlására vonatkozólag. A termelőket, forgalombahozókat és fogyasztókat egyaránt érdeklő rendelet, mely egybíránt a vámkülöldről származó árúkra nem vonatkozik, f. évi május hó 4-ikén lépett hatályba s megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY május 6-iki sz.-ban. Érdeklődőknek a kassai kereskedelmi és iparkamara bővebb felvilágosítással szolgál.

Vázlatok a népnevelés eszmeköréből. E címen írta meg munkáját dr. *Pataki* János kir. s.-tanfelügyelő, számos alkalmi tanügyi kérdésről. A kötet tartalma: 1. Munka előtt. 2. Reformok. 3. Mi a pedagógia? 4. Népművelési feladatok. 5. Szociálpedagógia és idealizmus. 6. A tanítói állás. 7. A tanfelügyelet. 8. A tanfelügyelet reformja. 9. A tanítók és előjáróik. 10. Szünidei tanfolyamok. 11. Nemzetgazdasági axiómák. 12. A földrajz tanítás irányelvei. 13. A történelem tanítása. 14. Férfközünk a növények szívéhez. 15. A gyermekkor olvasmányai. A mű ára portómentes küldéssel 4 kor. Megrendelhető a szerzőnél Nyitrán.

MA

SZERKESZTŐ
REMENYIK L.
WICK GYU.

A lap szellemi
vonatkozó közl.
Flórián-utca 4.
küldendő

Újabb

A m. kir. koronás hű fiaihozát vívó és létünetve, nemzeti tegyük a győze

A VI-ik házi előmozdítani mi kötelessége. Külső részül a közreműködésért kívánja és tanítónőjétől emberét látja g jában, aki ezen van arra, hogy útmutatással sz boldogulásának tézkeések meg szüksége van.

Méltán elvá hogy a tanítói ben most, mid nagy nemzeti biztosítására, ez nemcsak anyag hanem az irány is. A tőkének fektetése rendl való legbiztosra rendkívül előr Hogy pedig a l élvezhesse a p előnyeit, arra intézetek. Így és Hitelszövetk mellett is elfog akként, hogy vállalkozik, az kölcsönkötvény év elteltével az lefizetés ellenl csönkötvény b a heti részlete hogy a törlesz kint is eszköz szövetkezet po jára minden kö téseket.

Miként isrn Takaré- és H felette megkőn minden 100 k után 50 fillér jótékony célra, kor 193 kor. 5 ségi hivatalunk által az említett téses jegyzésel mely összegnek hová történt fo Itt az alkalk hadikölcsön kö

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:

KÓSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

•••• Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ••••

Újabb hadikölcsön.

A m. kir. kormány immár hatodszor fordul az ország hű fiaihoz, hogy a világ legnagyobb csatáját vívó és létünkért küzdő katonáink segítségére sietve, nemzeti kölcsön-koronáinkkal lehetővé tegyük a győzelmes béke megteremtését.

A VI-ik hadikölcsön kibocsátásának sikerét előmozdítani minden egyénnek egyaránt hazafias kötelessége. Különösen fontos szerep jut pedig osztályrészül a tanítói karnak s ez az irányító és közreműködő tevékenység, melynek hív be-töltését kívánja a haza minden egyes tanítójától és tanítónőjétől. A község lakossága egyik bizalmi emberét látja gyermekeinek nevelőjében, tanítójában, aki ezen népművelő szerepében hivatva van arra, hogy a lakosságnak tájékoztatással s útmutatással szolgáljon mindabban, amire életboldogulásának elősegítése és a közhasznú intézkedések megértése és átérzése szempontjából szüksége van.

Méltán elvárja tehát magas kormányunk is, hogy a tanítói kar a reáharuló működési körben most, midőn újabb kölcsönt kér a haza a nagy nemzeti küzdelmek anyagi költségeinek biztosítására, ezúttal is megtegyen minden lehető nemcsak anyagi helyzetéhez mért példaadással, hanem az irányító és közbenjáró tájékoztatással is. A tőkének különben is hadikölcsönbe való fektetése rendkívül célszerű, nemcsak az ekként való legbiztosabb elhelyezésénél, hanem ennek rendkívül előnyös kamathozamánál fogva is. Hogy pedig a lakosság úgyszólván minden rétege élvezhesse a pénz illetlen gyümölcsötetésének előnyeit, arra is módot nyújtanak egyes pénzintézetek. Így az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelszövetkezete heti egykoronás befizetés mellett is elfogad hadikölcsönjegyzést és pedig akként, hogy aki öt éven át ily törlesztésre vállalkozik, az 300 kor. névértékű 6%-os hadikölcsönkötvényhez jut. Ily módon az illető öt év elteltével az ezen idő alatt teljesített 260 kor. lefizetés ellenében 300 kor. névértékű hadikölcsönkötvény birtokába jut. Megkönnyíti pedig a heti részletek törlesztését azon körülmény, hogy a törlesztés havonként vagy negyedévenként is eszközölhető és a vidékiek havonta a szövetkezet postatakarékpénztári befizetési lapjára minden költség nélkül teljesíthetik a befizetéseket.

Miként ismeretes, az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelszövetkezete ezen előnyös és felette megkönnyítő jegyzési mód mellett még minden 100 kor. névértékű hadikölcsönjegyzés után 50 fillér jutalékot térít meg valamelyes jótékony célra, mely címen az előbbi jegyzés-kor 193 kor. 50 fill. folyt be a kir. tanfelügyelőségi hivatalunkhoz, mint a vármegye tanítósága által az említett hitelszövetkezethez áttett törlesztéses jegyzések után esedékessé vált jutalék, mely összegnek mikénti felhasználását, illetőleg hová történt fordítását annak idején közöltük.

Itt az alkalom tehát, hogy a lakosságnak a hadikölcsön könnyű jegyzéséhez módot nyújtva,

az esedékessé váló jutalékokkal jótékony célú alapjainkat is gyarapítsuk. Megemlítjük továbbá, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság Budapesten a legújabb hadikölcsön kibocsátása folytán ezúttal is berendezkedett a kisjegyzések gyűjtésére, még pedig olyképen, hogy 20 kor. befizetéssel jegyezhető az intézetnél 100 kor. hadikölcsön. A 20 koronán felüli többletet az intézet 4 1/2% kamattal előlegezi és mivel az államkincstártól járó 6%-os kamattal azonnal a kölcsönjegyzőt illeti, ennél fogva a kölcsönjegyző javára mutatkozó kamatkülönbözést szolgálja a törlesztés fedezésére, úgy hogy a kölcsönjegyzőtől fokozottabb törlesztést nem kíván a Bank. Ahányszor tehát valaki 100 kor. hadikölcsönkötvényt jegyez, annyiszor csupán 20 kor.-t kell befizetnie. Ezen intézet is minden egyes jegyzés után 100 koronánként 50 fill. jutalékot térít meg, mely összeg valamelyes jótékony célra lenne fordítandó.

Mindezekben kívántunk rámutatni főleg azon előnyös jegyzési módokra, melyek megnyitják az utat, hogy a legszerényebb anyagi helyzetben levők és a tanulók is kivegyék részüket az állam pénzügyi szükségletéhez való hozzájárulásból és ezáltal a takarékoskodás és a tőkegyűjtés könnyű és előnyös módjából. Végül még nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy kormányunk is számít a tanítóság hatékony közreműködésére, mely tevékenység kívánatos, hogy a haza és a közvagyonosodás javára minél nagyobb sikert eredményezzen. Wick Gyula.

Ferdeségek a modern nevelésben.

Írta: Nemes Irma. (Vége.)

Minden nőnek ismernie kell azt a legszentebb feladatot, melyet a természet kezébe tett: a nevelést. Nevelni pedig csak azok tudnak, kik maguk is érettek, mintegy bensőleg megtisztultak, világosan látnak, józanul fogják fel az életet. Az élet, az általánosság, ami körülvesz, ne test nélküli látszat legyen, hanem reális valóság és mi emberek meleg szívvel, nyitott szemmel, szabad kezekkel, önálló ésszel járjunk benne. Az úgynevezett érzékeny szép lelkek, vagyis akiket jó szándékkal ilyeneknek nevelnek, midőn aztán támasz nélkül szemben találják magukat a valódi reális élettel, könnyen elvesztik maguk alól a talajt s útvesztő irányba tévednek.

Azért sem regény, sem művészet nem való még serdülőknél sem, még kevésbé gyermekeknek. A művészet azoknak való, kik érett ítélőképességeiknél fogva, tapasztalataikból vonják le mérlegeléseiket. Idejekorán gyakorolt sok olvasás, zene fölcsigázzák a gyermek fantáziáját s kellemes rajongással eltelt ifjúkori órák későbbi keserű napok előkészítői lehetnek.

Nagyon sokat várunk még az iskola is a szentimentális nevelés terén. Sok még itt a kívánni való, hogy a gyermeket közelebb vigyük a természethez. Nyugati államokban meg is indult a mozgalom és be is vált a szabadban való oktatás, ami a gyermekeknek testileg, lelkileg szabadabb fejlődést biztosít. Osztályonként 60—70 gyermekkel ez természetesen megfelelő berendezkedés mellett is kivihető. Sajnos, a nehéz idők különben is minden fejlődési tényező elé megálló pontot helyeztek. Az iskola azonban a nevelés terén

ügysem tehet meg mindent. Az iskola nevelői munkája csak úgy sikeres, ha akkordban van a családi és társadalmi felfogásokkal, de ha munkája e két körben ellenáramlatra talál, úgy ez a munka majdnem el is veszett. Nagyon erősnek kell lennie lelkileg annak a tanítónak, aki ily milióban el nem veszi munkakedvét s a leküzdhetetlennek látszó áramlattal szemben csendesesen halad az általa jónak és helyesnek talált úton.

A család különösen a leányok nevelésében tért el az egészséges elvektől. A fiúk még szerencsésebbek. Ok nincsenek a természetből úgy elzárva, mint a leányok. Kirándulnak, hegyeket, erdőket bejárják, úsznak, sportolnak. Míg ellenben a leányok nevelésénél oly nagy mértékű az előítélet, hogy mindazt, ami a fiúkat erősíti, ellenállóvá teszi és önuralomra neveli, tőlük a gyöngéd nevelés címe alatt megvonják. Hogy a mamák leányáik házias nevelésével dicsekedhessenek, ezek virágokat öntöznek, port és edényt törölgetnek, recept után drága, de fizetes nyalánkságokat készítenek. A szabadabb órákban értéktelen operetteket zongoráznak, garmadaszámra hímezgetnek, virágot festenek s az ilyen lanya órák bő alkalmat nyújtanak az amúgy is nagyfokú beszédes asszonyi hajlamnak kifejtésére, belső érték és tartalom hiányában az üres terefere, sőt a vétkes pletykázkodás és irigykedés fokáig. Jól jegyezte meg egy tiszteletreméltó angol prédikátor a szöszékről: „Neveljétek leányaitokat bátorságra és nagylelkűségre, fiaitokat pedig gyöngédségre és türelmre”. A mai században, midőn a nőnek is ki kell venni részét a kenyérkereset küzdelmében, nem elég a türelmes odaadás. A nőnek fel kell vértéznie lenni a nehezebb küzdelmekre nyílt és tiszta ésszel, erős akaratú. Gyöngédségre és türelmre a fiúkat is neveljük, nehogy brutális elnyomói legyenek a küzdelmekben velük egyenlően részes, de fizikailag gyöngébb nemek.

□□ Egyesületi élet. □□

MEGHÍVÓ.

A sárosi ág hitv. ev. tanítóegyesület május 29-ikén Eperjesen, a Kollégiumban tartja közgyűlését, melyre ezennel minden tag és tanügybarát tisztelettel meghívatik.

Reggel 8 1/2 órakor az ev. templomban istentisztelet és az Úr szent vacsorájának kiszolgáltatása, mely után 9 1/2 órakor a közgyűlés fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása.
3. A zárszámadások előterjesztése.
4. A segélyek megállapítása.
5. Felolvasás; tartja Mikulás András, margonyai tanító.
6. Tagdíjak befizetése.
7. A tisztikar megválasztása.
8. Indítványok.

A tagok figyelmeztetnek, hogy külön meghívók nem lesznek küldve.

Bártfa, 1917. május 8.

SCHIMKÓ JÁNOS,
egyes. elnök.

Körlevelek.

1675—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjéről.

Kérelem Sárosvármegye tanítóságához!

Szatmárnémeti székhellyel április 17-ikén nyolc vármegyére kiterjedő méhészeti egyesület alakult, mely elnökekül báró Kende György urat választotta meg. Az egyesület célja: a méhészet terjesztésén és fejlesztésén kívül a kasos családok

lekézésének a megszüntetésére való törekvés, az ellenség által földült méhészetek újraképzése, a gazdasági ismétlőiskolákban a méhészet gyakorlati tanításának a megvalósítása, a méhészetek tanítók, lelkészek, tisztviselők és méhészek segítése. Az egyesület székhelyén mintaméheszt állít fel, ahol a tanítóknak, lelkészeknek stb. tanfolyamokat tart fenn; központi műhelyt állít be, hogy onnan a tagok olcsón jussanak jókészítésű kaptárakhoz s egyéb méhészeti eszközökhöz; árucarnokot nyit, hogy tagjainak a mézét és méhtermékeit minél magasabb áron értékesíthesse.

A nemes célokért megalakult Felsőmagyarországi Méhészegyesület tagjainak nyújtott kedvezményeken felül az évi 5 korona tagsági díj fejében szaklapot is ad, melynek első száma május hónap elején jelenik meg.

Ismeri mindenki a méhészeknek a múlt évben elért hihetetlen nagy anyagi sikerét. Ez indít engem is arra, hogy a most alakult Felsőmagyarországi Méhészegyesületre a vármegye tanítóságának a figyelmét felhívjam s melegen ajánlom, hogy sorakozzanak a most kibontott méhésztársulók alá s legyenek az egyesületnek tevékeny s néptanítói hivatásukhoz illő lelkes tagjai.

Tagsági jelentkezéseket elfogad Nagy Géza felügyelő, Szatmárnémeti, Böszörményi-utca 23. Kívánatos, hogy a jelentkezések mielőbb megtörténjenek, hogy az egyesületbe lépők a május hónapban megjelenő hivatalos szaklapnak már az első számához hozzájussanak. Az említett egyesületbe való belépést egyidejűleg hivatalommal is közölni kérem.

Az ügy nagy közgazdasági fontosságára való tekintettel magam is, aki méhészetrel szintén foglalkozom, tagul való belépésemet bejelentetem s a vármegyei méhészeti kör megalakulása esetén az ügyvezető alelnökség tisztét hajlandó vagyok elvállalni. Reményem, hogy tankerület tanítósága készséggel sorakozik körém, hogy vármegyénkben a méhészet fellendítése érdekében a méhészeti kör megalakítható legyen.

Eperjes, 1917. május 1. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

1780—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes népoktatási intézetek igazgatóihoz és tanerőikhez.

A Magyar Szent Korona Országainak Vöröskereszt-Egylete azt tapasztalta, hogy az orosz hadügyi kormányzat nagy mértékben nélkülözi a magyar cenzorokat és általában oly felületesen kezeli a hadifoglyok levelezésének ügyét, hogy úgy a központi cenzurán, mint a tartományi kormányzóságok cenzuraosztályainál oly nagy mennyiségben hevernek a továbbíthatatlan magyar levelek, hogy azok feldolgozása nem remélhető. Ennek a visszaszolgáltatásnak az a következménye, hogy a hadifoglyok és hozzátartozóik között való levelezés az utóbbi időben rendetlenre vált, mely bajon csak úgy lehet segíteni, ha a közönség, bármi nehezére essék is, hozzászokik ahhoz, hogy legfeljebb két hetenkint egy levelezőlapot küldjön rövid, precíz és csupán a legszükségesebb közlésekre vonatkozó tartalommal.

Miről Címet azzal értesítem, hogy a község lakosságát a fentebbiekről alkalmas módon tájékoztassa, hogy így az említett levelezés körüli nehézségek megszűnjenek és annak rendes folyamata lehetővé tétessék.

Eperjes, 1917. május 10. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

1777—1917. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes népoktatási intézetek igazgatóihoz és tanerőikhez.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter úr f. évi május 5-ikén 5918. eln. sz. alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„A béke hajnalra már-már derengeni látszik. Az emberiséget szenvedéseitől megváltó felvirradást csakis megsokasodott ellenségeink ádáz gyűlöletének sötét felhője akadályozza. Ellenségeink még nem akarják elismerni, hogy ezt a lelketlenül felidézett háborút, melyért a történelem ítélőszéke előtt súlyos felelősségre fognak vonatni, meg nem nyerhetik; holott eddigi sikereink arra a jobb belátásra bírhatták volna őket, hogy a végleges győzelem csakis azoké lehet, akik az erkölcsi igazság tudatában és az isten Gondviselésbe vetett bizalomtól eltelve, törhetetlenül kitartanak a végsőkig.

Ellenünk hozhatták az egész világot, mi azonban dicső szövetségeseinkkel együtt rendületlenül állunk továbbra is helyünkön, híven az ősi magyar erényhez, mely akkor mutatkozott a legfényesebben, amikor a legnagyobb megpróbáltatások nehezédtek reája.

Míg odakünn a határokon lelkes csapataink állanak őrt, addig az itthonmaradottaknak a harcok eredményes folytatásához szükséges anyagi eszközök előteremtésével kell megmutatnunk minden áldozatkész hazaszeretetünket és a törhetetlen akaraterőt.

Teljes bizalommal minden magyar állampolgár, különösen pedig a jövő nemzedék oktatóinak és nevelőinek lelkes tettekrevalóságát iránt, immár hatodszor fordulok Tanfelügyelő úrhoz és Tanfelügyelő úr újtján Magyarországi tanítóhoz és tanáraihoz, hogy a háború folytán reánk háramló rendkívüli kiadások fedezése céljából legközelebről kibocsátandó újabb hadikölcsön sikerét tőlük telhetőleg mozdítsák elő, a késő nemzedékek előtt is példaként állítható lelkes és odaadó közreműködésükkel.

Hívja fel Tanfelügyelő úr a tankerületébe tartozó elemi népoktatási és népoktatási tanítók, tanárait, igazgatóit, hogy e rendelet vételét követő nap egyik tanítási órájában minden iskolának minden osztályában a tanulók értelmi fejlettségéhez szabott lelkes tanítás keretében ismertessék a most kibocsátandó hadikölcsön jelentőségét, kiemelve azt, hogy e kölcsön sikere újabb győzelem ellenségeinken és bizonyágtétel arról, hogy az összetartással minden nehézség legyőzhető és hogy sem fegyverrel, sem gazdaságilag ellenségeink rajtunk győzelmet nem arathatnak.

Buzdítsák a tanulóifjúságot és általuk a szüleiket arra, hogy otthon őrzött készpénzeiket és közel jövőben várható megtakarításaikat fektessék hadikölcsönbe, mivel ma, mikor a pénzpiaccon általában nagy pénzbőség mutatkozik, a hadikölcsönben való részvétel a legjobb alkalom a készpénzvagygon gazdaságos gyümölcsösztetésére.

Hívja fel Tanfelügyelő úr a főntebb megnevezetteket arra is, hogy iskolán kívül is buzgó közreműködést fejtsenek ki a siker érdekében.

Hasonló értelemben a kisdédvönöket is hívja fel a közreműködésre, akik különösen a szülőkkel való érintkezésük útján mozdíthatják elő a jegyzés sikerét.

Az iskolák igazgatóit pedig arra hívja fel, hogy lelkes példájukkal buzditólag járjanak elől és a vezetésük alatt álló tanítótestület, tanártestület tagjai, továbbá a kisdédvönök munkásságának legkisebb eredményét is gondosan feljegyezve, a hadikölcsönjegyzés idejének lejártakor működésük eredményéről Tanfelügyelő úr útján teygenek ide jelentést.

Ezúttal is hangsúlyozni kívánom, hogy különös érdemül fogom tekinteni, ha közreműködésük az itteni részről ahhoz fűzőtt eredménnyel fog járni.

Miről Címet tudomás és megfelelő eljárás végett azzal értesítem, hogy az újabb hadikölcsön kibocsátásához fűződő nemcsak nemzeti, hanem egyéni érdekeket is figyelembevéve, haladéktalanul tegye meg Cím intézkedéseit a miniszteri rendeletben körvonalozott módon; a felvilágosítás, tájékoztatás legyen első teendője úgy az iskolában, mint a lakosság körében a pénznek hadikölcsönbe való fektetésének hatványozott előnyéről, és ezúttal is különös figyelmébe ajánlom Címetnek az Aradi Kereskedők Takaréks- és Hitelsszövetkezete által bevezetett azon előnyös jegyzési módot, mellyel lehetővé teszi, hogy csekély részletekben való törlesztés mellett a megtakarított pénzzel nem rendelkezők és a tanulók is jegyeshessenek hadikölcsönt. Idevonatkozólag rövidesen külön körlevélben fogom Címet behatóan tájékoztatni.

Mindezen tevékenységéről és az elért eredményről a jegyzési idő lejártával még az napon teygen hozzám kimerítő jelentést, melyet a miniszter úrhoz haladéktalanul fel fogok terjeszteni, hogy Cím közreműködését méltányos elbírálásban részesíthesse.

Megjegyzem még, hogy nemcsak a férfitanerők, hanem a tanítóknak és óvónők jelentéseit is várom egyidejűleg, az ügy körül kifejtett buzgalomokról és annak sikereiről.

Eperjes, 1917. május 9. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

□□□

Hírek.

Értesítés. A vallás- és közokt.-ü. miniszter úrnak az állami tisztviselők, díjnokok és szolgák részére kedvezményes árú talpbőr engedélyezése tárgyában kiadott rendeletére a vármegyei állami tanerői ez iránt csak kisebb számban jelentkeztek azon hiszemenben, hogy az engedélyezés csupán a rendeletben szorosan meghatározottak részére történt. Mivel ennek folytán tankerületemből kevés számú áll. tanerő jutott ily talpbőrhöz, ezért felhívom mindazokat, akik a talpbőrre igényt tartanak, eziránti jelentkezésüket a kir. tanfelügyelőséghez legkésőbb 8 nap alatt tegyék meg. Megjegyzem, hogy nőtlének és hajadonok 1/4 kiló és nősek, illetve családok 1/2 kiló talpbőrt kaphatnak s hogy a bőr ára kg.-ként 13 kor. 50 fill. és a kezelési költség. Eperjes, 1917. május 15. Szabó Elemér, kir. tanfelügyelő.

Kitüntetés. Szeghő László okl. tanító, a kassai 9. honvéd-geológus hadnagya, hősiesség magatartásáért a bronz-, majd a kis ezüst-, legutóbb pedig a nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve. Vitéz kartársunk az öccse Szeghő István radáci áll. isk. igazg.-tanítónak, lapunk tevékeny munkatársának és Szeghő Andor besztott szedliczei áll. isk. ügybuzgó tanítónak.

Emlékünnep az osztópataki áll. el. népoktatási iskolában. Évenként május hó 6-ikán az osztópataki áll. el. iskola emlékünnepet tart, kir. tanfelügyelői jóváhagyó határozattal néh. id. Bánó József volt gondnoksági elnökének, az iskola megalapítójának és mecénása halálának évfordulóján, hálás kegyelele jeléül. A folyó évben ez különös szép és megható ünnepség keretében folyt le. Az ünnepély jelentőségét Lieb Tivadar beszédében meghatóan méltatta s Mikó Imre kir. segédtanfelügyelő különös nyomatékkal emelte ki Bánó József hervadhatlan érdemeit a tanügy és hazája iránt. Az ünnepély a Bánó-család nagy részének, a vidéki intelligenciának s a község lakosságának részvétele mellett folyt le az EPERJESI LAPOK utolsó számában közölt programját ritkító szakavatottsággal és izléssel kiállított, cipruslombokkal díszített színpadon. Mély benyomást és igaz bámulatot keltett a gyermekszereplők szabatos magyarsága s az előadás rutinja és a tót gyermekeknek alig tapasztalt lelkesedés a hazafias énekekkel, szavalkókkal és a «Kárpátok között» című kedves szindarabban. Mély hazafias érzésük, mely a gyermekszemekből kisugárzott s mely lelkük tükrét mutatta, bizony alig hagyott egy szempillát szárazon. Ezen csodás eredmény Lieb Tivadar tanítónak érdeme, aki Dvorzsákné Neurohr Vilma áll. óvónő jól előkészített munkáját az iskolában ily magas fokra tudta emelni. Ő nemcsak a gyermekek tudását gyarapítja, de a gyermeklélek kutatásával neveli a hazaszeretet és erkölcsi érzés magasabb fokára. Vezeti a népet, kinek önzetlen tanácsadója, orvosa, kertésze, állatorvosa és mindenben segítőtársa. Átérezte Bánó József nemes idealizmusát (kinek kegyeltje volt) s lelkesedéssel ülteti a romlatlan gyermeki lélekbe azon érzelmeket, melyek e hazafi és iskolabarát életét irányították. Nem bizhatta volna méltóbbra az ő kedves otthonában szent eszméinek megvalósítását, mint e jeles tulajdonokkal bíró ifjú tanerőre, ki annyi lelkesedéssel törekszik ideálját, az egységes magyar állameszmét megvalósítani. Bánó Árpád.

Közzadakozásból befolyt összeg. Lieb Tivadar osztópataki áll. el. isk. tanító fölöttébb sikeres emlékünnepélyt rendezett néhai id. Bánó József, az ottani iskola megalapítójának, nagy mecénásának és volt gondnoksági elnökének halála évfordulója alkalmából. Az ünnepélyen a jelenlevők közzadakozásából 154 kor. gyűlt egybe, melyből nevezett tanító 34 koronát a gyermekek jutalmazására, 20 koronát színpadi költségekre és a tanulóknak a Hadiemlék- és műkiállítás megtekintésére Eperjesre való utazási költségeire, 20 koronát a «Zsófia» gyermekszanatóriumra, 50 koronát a háborúban elesett sárosvármegyei tanítók özvegyei és árvái javára, 20 koronát a Szurkay Manó féle alapra és 10 koronát a sárosvármegyei hadiárvaik javára fordított. Az iskolai ünnepélyen ily jelentékeny összegnek történt egybegyűjtése is igazolja az ünnepély rendezésének gondos előkészítését és annak az iskola nagynevű alapítójához méltó módon való lefolyását.

Új épület a vakok in
a vakok eperjesi intézetének negyvenes növendéklétszámát telt, hanem annyira zsúfolt, nemcsak kényelmi szempontsági szempontból is kifizetetlenül nagy a költségvetés, hanem a 8-iki gyűlésén hozott intézet bővítési tervének meg az intézet igazgatóját a körülmények és szükségletek szükségesnek találta, hogy nek oly mérvűnek kell lennie 100 vak befogadására és iparilag elhelyezhető legyen. Ezen alap eperjesi államépítészeti hivatal a megfelelő építési programot intézet vezetősége megragadta e helyen is Frank Árpád szíves fáradozásáért és önzetlen hálás köszönetét nyilvánította céljából felvő hó 13-ikán bizottsága Tahy József ud. elnöke alatt gyűlést tartott helybeli tagokon kívül a Orsz. Egylet központi elnöként Herodek Károly, a vármegyei igazgatója, az egylet elnökével együtt az eperjesi intézet vezetőségének felülvizsgálása céljából tosi minőségben is megjelent. Vitar Rezső gondnok is részvételével a bizottság gyűlése elfogadta a jelenlegi intézet bővítésére alkalmas, határozottan a jelenlegi telket egy a meglévőnek megfelelő épület emelése találja s egy megfelelő telek megszerzése szükségesnek, miért is tanácsához oly kérelemmel az intézet céljainak megfelelő vezetősége bízik abban, hogy ben oly otthonba fog költözni, áldása leszen az emberekből nebbjeinek, hanem Eperjesi fog válni.

A nyaralóközség látása. Az országos elosztása és az azokkal szembeni szükségessé teszi a látását, hogy a lakosság ellátását vegyen igénybe annak biztosítását vagy törvényhatóságok listájára vényhatóság közönség apaszthassa. Ezen az intézet elnöke által kinyilvánított érdeklődésében Sárosvármegyei illetékesek akként intézkednek az összes törvényben való elszámolása, a közönség elvül kell hogy szolgáljon vagy nyaralóhelyre tartsanak magukkal hozott listáknak. Ezért a nyaralóhelyben a nyaralóhelyen szolgálnak élni, megengedi, hogy hónapi s kivételesen, letek megengedik, két egyszerűen beválthassák a vármegyén kívüli területére furdözni, ill. dékózókat, hogy azok nem lesznek, amit külsőnek újabban történt, hetetlenné tett. Az első és kértjezőket megfelelő végrehajtását ellenőri.

Új épület a vakok intézetének. Miután a vakok eperjesi intézetének jelenlegi épülete a negyvenes növendéklétszámmal nemcsak megtelt, hanem annyira zsúfolt, hogy ez az állapot nemcsak kényelmi szempontból, hanem egészségügyi szempontból is kifogásolható, az intézet felügyelő-bizottsága még a múlt évi december hó 8-iki gyűlésén hozott határozatával az intézet bővítési tervének elkészítésével bízta meg az intézet igazgatóját. Az igazgató az összes körülmények és szükségletek mérlegelésével szükségesnek találta, hogy az intézet bővítésének oly mérvűnek kell lennie, hogy legalább 100 vak befogadására és ipari foglalkoztatására elégséges legyen. Ezen alapelvből kiindulva, az eperjesi államépítészeti hivatal szives készségével a megfelelő építési program elkészült, s az intézet vezetősége megragadja az alkalmat, hogy e helyen is Frank Ármin és Imre Géza urak szives fáradozásáért és odaadó buzgóságáért hálás köszönetét nyilvánítsa, melynek tárgyalása céljából folyó hó 13-ikén az intézet felügyelő-bizottsága Tahy József udv. tanácsos, alispán elnöksége alatt gyűlést tartott, mely gyűlésen a helybeli tagokon kívül a Vakokat Gyámoltó Országos Egylet központi elnökségének kiküldöttéiként Herodek Károly, a vakok budapesti kir. orsz. igazgatója, az egylet ügyvivő-alelnöke, aki egyúttal az eperjesi intézet folyó évi tantervének felülvizsgálása céljából miniszteri biztos minőségben is meglátogatta az intézetet és Vitár Rezső gondnok is résztvettek. A felügyelő-bizottság gyűlése elfogadva az államépítészeti hivatal és az igazgató azon véleményét, hogy az intézet jelenlegi telke nagyobb szerű beépítésre alkalmatlan, határozatilag kimondotta, hogy a jelenlegi telket egy a modern követelményeknek megfelelő épület emelésére alkalmatlannak találja s egy megfelelő telek megszerzését találja szükségesnek, miért is Eperjes sz. kir. város tanácsához oly kérelemmel fordul, melyben az intézet céljainak megfelelő telket kér. Az intézet vezetősége bízik abban, hogy a közel jövőben oly otthonba fog költözni, amely nemcsak áldása leszen az emberiség legszerencsésebbjeinek, hanem Eperjes városának is díszére fog válni.

A nyaralóközönség liszttel való ellátása. Az országos lisztkészletek arányos elosztása és az azokkal való gazdaságos elbánnás szükségessé teszi annak a gondos elkerülését, hogy a lakosság bármely része kettős ellátást vegyen igénybe és szükségessé teszi annak biztosítását vagy megelőzését, hogy a törvényhatóságok lisztkontingensét más törvényhatóság közönsége csak átmenetileg is apaszthassa. Ezen az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke által kimondott elvnek keresztülvitele érdekében Sárosvármegye alispánja rendelkezésként intézkedett, hogy miután a lisztnak az összes törvényhatóságokkal kicsinyben való elszámolása, illetve annak megtérítése leküzdhetetlen akadályokba ütközik, irányadó elvül kell hogy szolgáljon az, miszerint a fűrdő- vagy nyaralóhelyre távozóknak otthonukból magukkal hozott liszttel kell önmagukat ellátniok. Ezért a nyaralásra távozóknak, amennyiben a nyaralóhelyen saját háztartásukból kívánják élni, megengedi, hogy igazolt esetben egyhónapi s kivételesen, amennyiben a lisztkészletek megengedik, kéthónapi lisztutalványukat egyszerre beválthassák. Viszont figyelmezteti a vármegyén kívüli helyekről Sárosvármegye területére fűrdőzni, illetve nyaralni jönni szándékozók, hogy azok itten liszttel elláthatók nem lesznek, amit különben a lisztkontingensnek újabbán történt leszállítása is teljesen lehetetlenné tett. Az elsőfokú hatóságokat s községi- és körjegyzőket felhívja, hogy ezen rendelkezéseket megfelelőleg tegyék közzé s azok végrehajtását ellenőrizzék.

A tótsóvári óvoda segélye. A m. kir. pénzügyminiszter az Eperjesi Széchenyi-kör szakválasztmánya kérésének helyt adván, a Széchenyi-kör által fenntartott tótsóvári óvoda részére az 1915—16. év II-ik felére segélyképen 240 kor.-t és az 1916—17. évre pedig 480 kor.-t adományozott.

Nyugtázás. A sárosvármegyei *hadiemlék- és műkiállítás* a jegypénztárnál folytatólag felülfizettek még: 300 kor.-t Koós Ernő és Frigyes, 60 kor.-t Piller Dezső; 50 kor.-t Szmrecsányi Jenő; 49 kor.-t br. Ghillány Imre; 30 kor.-val: Schwarz Leo, Schwarz Izsó; 20 kor.-t Földes Zoltán és neje; 16 kor. val: Szinyei Merse Félix, Jaksa Károly; 10 kor. val: Williger Pál, Kovaliczky Pál, Szántó Zsigmond, Bruck Sándor, Poloczek Róbert, Humeňánszky Rezső, Mestitz János, Feldmann Adolf, Feldmann Adolfné; 9 kor.-t Reiner József; 8 kor.-val: Marcinko János, Gömöri Károly; 7 kor.-val: Fucker, Roskoványi József; 6 kor.-val: Várkonyi Elekné, Gellért Etelka; 5 kor.-val: Horovitz Miksa, dr. Obál Béla; 4 kor.-val: Kramer Henrik, Majer Lajosné, Bródy Frigyes; 3 kor. 50 fill. + Lessó János; 3 kor.-val: Divald Lajos, Littmanné, N. N., Dobránszky György; 2 kor.-val: Lieb Mária, Batori Stefánia. Olvashatl. név; 1 kor.-val: N. N., özv. Bodnár Józsefné, Thinschmidt Tivadar. A felülfizetésekért hálás köszönetet mond — Eperjes, 1917. május 19-ikén — *Bujanovics Gyuláné* r.-b. elnök, dr. *Propper József* r.-b. pénztáros.

A madarak és fák napját sikerült kirándulás kapcsán ünnepelte május 12-ikén az evang. polgári és elemi leányiskola. Háromszáznál többen vettek részt a kirándulásban. Valamennyi tanárral és tanárnőjükkal együtt, több gyermek hozzátartozóinak kíséretében kísértáltak a Kálvária-hegy mögött fekvő Kőbánya melletti erdőbe, és ottan, a természet szabad ölében iskolai ünnepélyt tartottak. Énekeltek, 12 szép költeményt szavaltak a fákról és a madarokról, *Simkovits* Mária tanárnő pedig lelkes beszédet intézett a növendékekhez. Rámutatott a madarak hasznosságára, különösen arra, hogy kártékony hernyók és rovarok pusztítása által hogyan védik azok gyümölcsfáinkat, és vázolta azokat az előnyöket, amelyeket a fák nyújtanak az emberiségnek. A háborúban elfáradt katonáknak szükségük lesz gyümölcsökre, hogy felfrissüljenek, és szükségük lesz árnyatadó fákra is, hogy azok alatt kipihenjék fáradalmaikat. Utána *Szánik* Ernő tanító a fák ültetésének elmagyarázása mellett átültette azokat a facsemeteket, amelyeket *Faragó* kir. tanácsos, városunk polgármestere volt szives a városi faiskolából átültetés céljából az iskola rendelkezésére bocsátani. Az erdő emez új fácskáit kis táblácskákkal jelölték meg, hogy a növendékek később is visszaemlékezessenek arra az alkalomra, amikor azokat odaültették. A kirándulók este 8 órakor jöttek vissza a városba és bizonyára megőrzik szívükben a kellemes délutánnak és a szép ünnepélynek emlékét.

Pályázat állami tanítói állásokra. A vall. és közokt.-ü. miniszter a kisszébeni áll. el. iskolai ig.-tanítónak elhalálása folytán egy állásra és a kapui áll. el. iskolánál áthelyezés folytán megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdet. Az állás elnyerése iránt a vall. és közokt.-ü. miniszterhez címzett és kellően felszerelt kérvények legkésőbb május hó végéig a várm. kir. tanfelügyelőséghez nyújtandók be.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális pénzügyi és gazdasági hírek.

Bulgáriába csökken a sókivitelünk, mert hát a német katonai vezetés az oláhországi szlaniki sóbánya napi harminc vasúti kocsi szólvó termelését Bulgáriának engedte át. S mivel pótolják ezt a mi károsodásunkat, éppen most, amikor pénzünk értékének föntartása végett is forsziroznunk kellene minden kivitelünket?!

Önállósodunk a vegyiszerekben. A háború megmutatta, hogy az eladás államosításával a festékárúkból meg a gyógyárúkból micsoda számlálatlan milliókat szedett be Németország még a szövetségeseitől is. Úgy látszik betelt a mérték. A Murányi és Keleti-féle újpesti vegyigyárat éppen azzal a bevallott céllal alakította át kétmillió részvénytársasággá a Magyar Bank, hogy festékárúkat is gyártson és segítsen ebben függetleníteni Németországtól. Minthogy pedig a Lysoformot ez a gyár régóta termeli s a Diana sóborszesz meg a chinoin előállítását is a Magyar Bank érdekkörében történik, úgy látszik ez a bankunk komolyan a kezébe veszi vegyészeti gyártásunk előbbrevitelét.

Atengerilisztlett 10 koronával olcsóbb.

Ennyivel tévedett a közlelmezési hivatal. Belátta, hogy igazuk volt azoknak, akik drágállották a megállapított árát. Lementek vele tehát 54 K-ra. Csekélyke 10 K-val, mintegy 20%-kal volt eddig több. Ennyivel fizetett igazságtalanul többet a kukoricalisztet fogyasztó közönség. Persze a legszegényebbbe, mert a jómódúak nem igen fanyalodnak reá. Ki téríti most meg nekik azt a sok-sok százezer koronákat, amiket így hiába kiadtak?

22,000 hold megint német kézre kerül. Még pedig holtkezi birtok. A nagyváradi római katolikus püspökségé. Természetesen ez nem mehetett kormányhatósági jóváhagyás nélkül.

Dalmáciában bort rekvirálnak. A tavalyiból megmaradtat. Szüretkor nálunk is emlegették ezt. De inkább csak árspekulánsok, most azonban az osztrák példa alighanem elterjed minálunk is.

Baj van a porosz szénnel. Tizenötezer kocsival kellene belőle. Kapunk mezőgazdasági gépekhez tizedrésnyit, 1500 kocsi. Persze, mert ha ezt se hoznák meg, úgy megsínylené a gabonatermésünk. Ez az ok aztán legázol minden akadályt. De más célokra hiába kunyorálunk. Mikor állunk már végre saját lábunkra ebben is? Hisz például a petrozsényi szén úgyszólván teljesen pótolja a poroszt. S ha a petrozsényi bányák hadikárának pótlására 11 milliót úgyis ki kell adnunk, — vajjon a kismemberek hadikárát mennyivel térítik meg —, akkor sokkal jobb 33 millióért megszerezni az egészet. Minek menjen a pénzünk ezért a cikkért is a külföldre, s miért legyünk kénytelenek kunyorálni, mikor bőven lehetne a magunkból megélnünk.

Sz. L.

Felelős szerkesztő: **Dvortsák Győző.** Kiadótulajdonosok: **Koós Ernő és Frigyes.**

Eredeti svéd gyártmányú
WIKING aratógépeket,
kaszáló-, marokrakó- és kéveketőgépeket szállít a
Magyar Általános Gépgyár R.-t.
Budapest, VI., Váci-út 141. Telefon 45—15.
Sürgőnycím: Magomobil. Nagy tartalék-raktár.

Szénakaszálást

□□ részesezés mellett □□

nagyobb mennyiségben elvállal vagy kaszálót bérebe vesz az eperjesi ménteleposztály.

Jelentkezők, valamint érdeklődők a parancsnokság irodájában bővebb felvilágosítást nyerhetnek. *Ménteleposztály.*

Meghívó.

Az Eperjesi Keresztény Fogasztási Szövetkezet üzletrészes tagjait a f. évi május havának 30. napján délután 5 órakor, saját iroda-helyiségében tartandó

rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívja az igazgatóság megbízásából: **dr. Vojtovich József,** kanonok, szövetkezeti elnök.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és az 1916. évi mérleg előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A tiszta nyereség hovatartozása iránti határozat.
4. A felmentvény iránti határozat.
5. Igazgatóság s felügyelő-bizottság választása.
6. Indítványok és javaslatok, kérvények és feltevések tárgyalása.

JEGYZET. Az igazgatóság jelentése és az 1916. évi mérlege, valamint a felügyelő-bizottság jelentése az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőzőleg 14 napon át a szövetkezet üzleti helyiségében betekintés céljából rendelkezésre fog állni.

Az alapszabályok szerint a közgyűlésen csakis üzletrészes tagok vehetnek részt s bírnak tanácskozási és szavazati joggal, ha nevének legalább 30 nappal a közgyűlést megelőzőleg az üzletrészes tagok törzskönyvében már bejegyezve van. Ha az üzletrészes tagok a közgyűlésen határozatképes számban meg nem jelennek, az új közgyűlést folyó évi június 9-ikén fog megtartani a fentebb jelzett helyiségben.

Eperjes, 1917. évi május 15-ikén.

Az igazgatóság.

Előzetes jelentés.

□□□

Május 28-ikán, hétfőn

5, 7 és 9 órakor

és május 29-ikén, kedden

1/2 6 és 1/2 9 órakor

a budapesti

Royal-Orfeum,

Medgyaszay-Kabaré

Kristálypalota

és

válogatott művészgárdájának

vendégjátéka

a városi színházban!

Jegyek egész napon át előre váltathatók Kürti Gusztáv ruhaüzletében.

■ Rendes színházi helyárak. ■

Bérbeadó □□ □□

vidéken egy

nyaraló

(6 szoba butorozva) kerthasználattal. □□

Bővebbet Török Kálmán úrnál Kendén.

Kisszebeni Hitelbank.

A Kisszebeni Hitelbank r.-t. közhírré teszi, hogy az intézetnél elhelyezett

takarékbetétek

1917. január 1-jétől kezdődőleg

netto 3.6 %

mellett kamatoztatnak. □

2212—1917. kig. szám.

Faeladási hirdetmény.

Bártfa város a városháza tanácstermében 1917. jún. 6-ikán d. e. 11 órakor tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja a már kijelölt 16,686 drb, mintegy 23,437 m³ haszonműfára és 656 tömköbméter vegyes fenyőtűzfára becsült jegenye- és erdeifenyő törzset tővön az erdőben. Gőzfűrészt a feltételek értelmében rendelkezésre áll.

Kikiáltási ár az egész fatömegre 387,042 korona.

Bánatpénz a kikiáltási árnak 10%-a.

A bélyeggel ellátott, zárt és lepecsételt ajánlatok a bánatpénznek a városi pénztárba való befizetéséről szóló letéti nyugtával együtt 1917. június hó 6-ikán d. e. 11 óráig Bártfa város polgármesterénél benyújtandók. Az ajánlatban az ajánlattevő kijelenteni köteles, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Elkészve beadott, vagy szabálytalanul kiállított és a feltételektől eltérő ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Utóajánlatok nem fogadtnak el. Becsáron alul a fa nem adatik el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Bártfa város polgármesteri hivatalánál és a bártfai m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és 10 kor. írásdíj beküldése esetén kívánatra ajánlati mintával együtt postán elküldetnek.

Bártfa, 1917. máj. 14-ikén tartott közgyűlésből.

Fekete Elemér s. k., polgárm. ester.

Dr. Mészáros Lajos s. k., főjegyző.

Bérbeadó

Gömörmege Tajti községben levő

■ 956 m. holdas birtokom. ■

Vasúti állomás Ajnácskő. A birtok áll cca 400 m. hold szántó- és rétből és cca 200 m. hold kitűnő erdős legelőből. Elegendő és jó gazdasági épületek. Közelebbi felvilágosítással szolgál *Kirchmayer Gerő*, Eperjesenyicze.

Összefoglaló tankönyv.

A középiskola négy alsó osztályának teljes tananyaga. Nélkülözhetetlen rendes és magántanulóknak, önkéntes-vizsgára készülőknél. Legjobb eszköz az általános műveltség elsajátítására. Két kötet. Ára 15 korona. : Megrendelhető **Zsoldos tanintézeténél**, Budapest, VII., Dohányutca 84. szám. :: Telefon 32-40.

DR. PALÓCZ k. egészségügyi tanár :: v. kórházi specialista orvos

Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.

Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonsággal felismeri és gyógyítja úgy férfiaknál, mint nőknél a titkos és nemibetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel hétköznapokon d. e. 10-12, d. u. 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbelleges levélre szívesen ad **díjtalan** felvilágosítást afelől, hogy otthoni kúrával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától.

Házvezetőnő.

Főzésben, baromfitenyésztésben stb. teljesen jártas, középkorú, intelligens, szerény igényű özvegyasszony, aki huzamosabb időről szóló bizonyítvánnyal rendelkezik, ajánlkozik június 1-jére korosabb paphoz vagy más idősebb úrhoz házvezetőnőnek.

Címe megtudható e lap kiadóhivatalában.

„Jótállás a biztos eredményért.”

Törvényt nyesen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskerekeli ny főkapitány és fajbaromfitenyésztőnek nagy-szerű találmánya a

„PATKÁNYIN“

patkányirtó-szer (nem mérge), mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószert.

1 doboz ára 3 K, mely ele-gendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a PATKÁNYIN-gyár egyedüli elárúsítója, a Torontáli Agrárbank Részv.-társaság Nagybecskereken.

Ha bevonul

és üzletét be kell zárnia, forduljon hozzánk nemzet-i pénzszekrénye átvétele céljából, így megmenekül a kártól. :: Cím:

National Registrier-Kassen-Ges. m. b. H., Wien, VII, Siebensterngasse Nr. 31.

BUZIÁS FÜRDŐ

Magyarország legszénsavdúsabb szén-savas, sós, vasas, radioaktiv forrásai. Moorfürdők. Hidegvízgyógyomd.

Elsőrangú

szívgyógyfürdő.

(Magyar Nauheim.)

Női bajoknál, hólyag-, vesebajok, köszvény, csúsz, ideg-bántalmaknál.

Fürdőidény: május-október.

Kifogástalan ellátásról gondoskodva van.

Hivatalos fürdőorvos: dr. MAHLER GYULA.

Buziáson fürdőorvosi gyakorlatot folytatnak: dr. BIASINI J., dr. PORUTIU R., dr. SCHOPF J., dr. SUGÁR R., dr. GLASS R. urak.

Részletes prospektussal szolgál:

Muschong Buziás gyógyfürdőjének igazgatósága. □□

ER

Előfizetési árak

Egész évre . . . 12

Félévre 6

Negyedévre . . . 3

Hirdetési díj: Egyhas-

petítor egyszeri hirdé-

15 f. Közlemények sora

A

A kormány lemondást el is fővéleményét talál a kormány bukás most. Valahogy hogy másban kerokát. A radikálkiterjesztésénekében keresik a val fogadják a

A történelm melyeknek első kálizmus, nem hi sürgősségi kérd Hiszen oly sok, kérdés vár megojében, nyugodtan oldani a magya szempontjából fontosabb kérd

S máris ha fel a radikálizm gársága ország csábítás ellené kálizmus lobogó gazdaközönsége kális mozgalom s hathatós véd

A vármegy ménynek e tis szintén tiltakoz nemzeti állam S keresve ke amely talán má

Mult vasárntisztviselők köz ország régi háza mány választ húsvétü gyűlésen teljesítésével b

Az eredmé eredmény a ko tán nem elégit amely elkeser húsvétü minimá Most, hogy

VÁROSI

Tessék a falragasz